

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Februarius 23-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

A' Régens Princz kinyitatta Febr. 1-ső napján a' Parlamentum' üléseit Biztosság által. Az egygyik Biztos' ilyen beszédet intézett a' Princz' nevében a' két ház' tagjaihoz: — “

„Lordok és Urak! Ó Kir. Hertzegsége a' Régens Princz megparantsolta nekünk, hogy a' Király' ō Felsége' szomorú betegeskedésének tartásáért való mély keserűségét, előttetek fejezzük-ki. Réánk bizta, hogy jelentsük-meg néktek, hogy ō Kir. Hertzegségének legnagyobb örömet okozott az, hogy olyan környülállások között hivattathatott össze benneteket, mellyek módot adtak ō Kir. Hertzegségének, hogy tudtotokra adhassa azt, hogy a' hékesség egész Európában helyre állott. Az ō Felsége' és Szövetségesei' fegyvereik által nyert fenyés és nagy következésű győzedelmek, a' táborozásnak elkezdődése után nem soká magok után vonták a' Legkeresztényebb Felségnek a' maga országa' fő városába való visszahelyeztetődését; és ō K. Hertzegsége a' Régens Princz az olta úgy iparkodott egész igyekezettel kormányozni az alkudozásokat, a' mint Európának tartótsendességére és bátorságára nézve azokat legalkalmatosabbaknak lenni ítélte. Várni lehetett ugyan valósággal azt, hogy ezek az alkudozások találni fognak némimű

nehézségekre: de bizik a' Régens Princz, hogy úgy fog talátni a' dolog, hogy ezen a' nehézségeken a' mérséklettség és alhatatosság, már valósággal győzedelmekedtek. Annak a' belső összsztatolódásnak, melly a' Szövetséges Hatalmasságok között fennállott, köszönti a' száraz Európai-népek a' magok két versbéli megszáditatásokat. ō K. Hertzegsége nem kételkedik a' felől, hogy az Urak éezni fogják, hogy melly fontos dolog légyen ezt a' Szövetséget, melyből már tsak eddig is ennyi jó származott; és a' melly a' hékesség' tartósságáért legjobb zálogul szolgál, egész erejében fenntartani. A' Régens Princz megparantsolta, hogy a' tökéleteségre ment kötéseknek és egygyezéseknek másaik, az urak' eleibe terjesztetessenek. Az a' rendkívülvaló állapot, melybe az Európai Hatalmasságokat a' Frantzia Revólútiót követett környülállások, 's különösen a' múlt esztendőhéli történeteknek következéseik helyhezették vala, oly előrevaló vigyázásbéli eszközököz való nyúlásra indította a' Szövetségeseket, mellyeket ōk a' közönséges bátorságra nézve elmúlhatatlanul szükségeseknek lenni tartanak. ō Kir. Hertzegsége ezen eszközöknek, az ō igazságos és a' politikával megégygyező voltokrol tökéletesen meggyőztetvön, munkás elősegéllőjök volt, 's már most egész bizodalommal van azeránt, hogy az Urak

is minden megkívántató iparkodással azon lesznek, hogy ezen eszközök foganasokká tétethessenek. —

„Alsó házbeli Uraim! A' Régens Princz megparantsolta, hogy a' Finantziái számadások, mellyek e' folyó esztendőre tartoznak, terjesztessenek az Urak eleibe. Ő Kir. Hertzegsége szerentsésnek tartja lenni magát, hogy jelentheti az Uraknak, hogy a' manufaktúrák, a' kereskedés, és az országnak jövedelmei, virágzó állapotban vannak. Azon nagy iparkodás által, mellynek tökéletességre való vitethetésére ötet az Urak a' múlt esztendőnek lefolyta alatt réá segítették, illy hamar és illy ditsősségesen végre hajtatott az a' hadakozás, a' melybe belékeveredve valánk. A' Regens Princz bánkodik azon nehéz terhekért, a' mellyeket ezek a' nagy iparkodások elkerülhetetlenül országunkra vontak, és megparantsolta nekünk ő Kir. Hertzegsége, hogy tegyük bizonyossá az Urakat a' felől, hogy részéről minden készséget várhatnak az Urak, mellyek annak a' kiméllésnek módjait elősegélhetik, mellyek az országának bátorságával 's azzal az állapottal, melybe mi Európában helyhezettve vagyunk, megégygyezőnek fog látszani. —

„Lordok és Urak! Az ezen Ország és az Amerikai egygyesült Státusok között való kereskedést illető alkudozások, mellyekről a' Régens Princz, a' Parlamentum' közlelbbi üléseinek bérekesztődésekkor, mint munkában lévőkről, úgy tétett említést, már most megelégedésünkre szolgáló véget értek. Ő Királyi Hertzegsége megparantsolta, hogy ezen kötésnek mássa terjesztések előttöbe, 's állhatatos bizodalomban van azéránt, hogy ezen kötésnek feltételei mint két országra nézve hasznosoknak fogják mutatni magokat, 's azt a' bizodalmat, a' melly ő köztök szerentsésen fennáll, mind jobbanjobban meg fogják erősíteni. A' Régens Princz megparantsolta nekünk, hogy adjuk tudtára az Uraknak, hogy azok az ellenségeskedések, mellyekbe mi *Cey-*

lon szigetén és a' napkeleti Indiai szárazon lévő tartományokban keveredve voltunk, igen szerentsés következesekkel végződtek-el. *Ceylon* szigetén oly betsületes kötésen végződtek-el ezek, hogy nem lehet, hogy ezen betses birtokainknak bátorságot és belső boldogságát ne' neveljék. Az Indiai hadakozás pedig oly fegyvernyugvára vezérlett bennünket, a' melly fundamentomokon engedi reménlenünk, hogy eddig már a' békesség is helyreállíthatott, olyan feltételek alatt, mellyek nekünk a' világnak ezen részében hasznunkra lehetnek. —

„Egy ilyen fontos és szélesen kiterjedő hadakozásnak bevégeződésével, a' melyben mi Európában ily sokáig belékeveredve valánk, és a' melly a' Britannus nemzet' characterét és hadi ditsősségét, minden eddig valók között messze a' hátamegé hagyta, jól érzi a' Régens Princz, hogy azt a' szerentsés következesét, melly az ő iparkodásait megkoronázta, az isteni gondviselés után a' Parlamentum' böltsességének 's állhatatosságának és a' Britanniai nép egygyetértő buzgóságának 's állandóságának köszönheti. A' Régens Princz azon fog törekedni állandóul, hogy egyenes és mértékletes magaviselete által azt a' felséges characteret, mellyet ezen ország magának a' világon lévő nemzetek között szerzett, megtarthassa; 's réánk bizta ő Kir. Hertzegsége, hogy fejezzük-ki előttek, melly nagyon remélje ő K. Hertzegsége, hogy ez a' önnön magunk között fennálló egygyesség, a' melly bennünket ily sok veszedelmeken való győzedelmeskedésre alkalmasosokká tett, és ezt a' mindenféle történetekkel öszszekaptsóltatva volt hadakozást ily szerentsés kimenetelre vezérlette, bennünket már most a' kékességben is lelkésíteni és felindítani fog arra, hogy mind azokon az eszközökön való dolgozáson egész szívvel rajta legyünk, mellyek által az isteni oltalomért tartozó háladatosságunkat megbizonyíthatjuk, 's ezen országnak bol-

dog és szerentsés állapotját előmozdíthatjuk. "

Ezen beszédnek felolvastatása után a szokás szerént mind két házban tagjai a felett a megköszönő irás felett tanácsoktak, mellyet minden ilyen alkalmatossággal az Uralkodóhoz egy követség által küldeni szoktak. Ez a megköszönő irás csak abból áll, hogy vagy az egész beszédet minden változás nélkül, vagy pedig valamely változással, vagy hozzáadással, helybehagyja a Parlamentum. Már előre kész van mindenkor a Parlamentumnak valamelyik tagja, a ki, mint a minisztérium orátora és pártfogója, ismét egy más beszéd által magasztalja az Uralkodót a Parlamentumhoz küldetett beszédet és javasolja annak helybehagyatását. Most a felső házban Marquis Huntley, az alsóban Marquis Anckland voltak azok, a kik ezeket a magasztaló és jóvaló beszédek tartották. Az után más tagok is tartották a szokás szerént hosszú beszédek, némelyek a megköszönő irást jóvalván, némelyek pedig az Uralkodót hozzájuk küldetett beszédnek egy vagy több pontját kritizálván. —

Huntley sajnálotta a felső házban, hogy a nagy Pitt életben nintsen és nem láthatja, melly szerentsés kimenetele lett legyen az ő tőle elkezdett és sokáig legnagyobb áthatatossággal folytatott iparkodásoknak, mellyeknek sinórmértéke mellől az Angliai minisztérium az ő halála után is mind végig megmaradt. — Marquis Lansdown azt az ellenvetést tette, hogy a hadakozásnak ily szerentsés végződése mellett is csakugyan a volna az első szükség, hogy az országnak belső állapota megvizsgáltassék, s a keresmény és az adófizetés között való egyenlőség mértéke, a melly az utóbbi időkben nagyon megzavarított, helyreállítassék. — Gróf Liverpool úgy felelt, hogy a Régens Princz beszédje csak közönséges kifejezésekkel szol-

a bekességnek szerentsés helyreállítatásafelől, tehát a megköszönő irásnak is csak ilyen közönségesnek kell lenni, s a különös körülállásokra nem kell kibotsátkozni. — Lord Holland megégygyezett ugyan a megköszönő irásban, de csakugyan hozzá adta beszédjéhez, hogy ő, előbb hogy sem ezen bekességnek örvendhessen azt kívánna tudni, hogy mit nyert Anglia ez által, és mit fizetett érte. — Gróf Grosvenor oly reménységgel égygyezett meg a megköszönő irásban, hogy a Ministerek mindent elfognak követni, hogy azok a sok visszaélések, mellyek az országába hétsusztak, megjobbittassanak. — Végrezetre minden változás és hozzáadás nélkül meghatározott ezen házban a megköszönő irás.

Az alsó házban Anckland után, ki a megköszönő irást hosszú beszéd által jóvalította, Brand nevű tag szollalt fel, s okoskodásának summás értelme ennyiben állott: Elebb megdöntötte némimésképen az Anckland beszédjét, utóbb ellenben nagyon sajnálotta, hogy abban két igen fontos fogyatkozás találtassék — égygyik, hogy ha szintén említi is az Orátor az országnak inségeit, azt mindazáltal még sem mondja, hogy ezen inségeknek okai vizsgáltassanak meg, s ha lehet, hártassanak el — másik, hogy az Orátor megedettnek lenni látszik azzal, hogy a Ministerek a Parlamentumot a legfontosabb körülállásokra nézve bizontalanságban maradni ily sokáig megengedték. A Ministereknek ezen magaviselete, úgy mond megmagyarázhatatlan, s neki úgy látszik, hogy ez által a nép és a Parlamentum megsértettek (halljuk! haljuk! ily kiáltás balatott sok felől.) A kötésekéről és égygyezésekről ugyan még későbbben is beszélhetünk: hanem mihelyest valamely kötésben olyan tzikelyek vétetettnek észre, mellyek a mi népünknek törvényeivel ellenkeznek, a milyennek a veghetetlen nagy hadi erőnek fenntartatása, a melly

ha a' törvénynek betűszerént ellenére nints is, de annak értelmével, 's a' Státus' gazdaságával és a' Constitúción fundálódó hátorsággal ellenkezik, már ilyenkor szükség megkérdezni a' Parlamentumot, 's a' többi. Végezetre jóvallotta *Brand*, hogy a' megköszönő iráshoz toldják hozzá a' következő tikkelyt: *Eleibe kell a' Régens Princznek terjesztetni, hogy a' Ministereknek kötelességeiben állott volna azt tanátsólni ő Kir. Hertzségének, hogy a' Parlamentumot mennel elebb hivatta volna össze, hogy a' Frantszia országgal 's egyéb Országokkal való kötéseket, annak terjesztetté volna eleibe, 's a' mellyek még most terjesztetnek annak eleibe, mikor már néhány hónapja hogy végre is hajtattattak; a' mi a' Parlamentum elkezdődésének utóbbi elhalasztását illeti, ez annyival különösebb és szembe-tünőbb, hogy ez éppen akkor történt, mikor mind benn az országban példátlan kétségkedés, mind kívülről a' nemzetnek más nemzetekre nézve való felettébb fontos környű állásai azt kívánták volna, hogy a' Parlamentum hivattassék össze; jó leszen bizonyossá tenni ő Kir. Hertzségét, hogy az országnak katonai és politikai állapotjára nézve a' parlamentumnak összehivattatása igen hasznos lett volna, 's a' t.*

A' többi következők,

Német Ország.

Heidelbergból Febr. 10-dik napján így irnak: —

„Éppen most érkezett-meg ez a' tudósítás, hogy Pápa ő Szentsége, az Austriai Cs. Udvar' közbenjárására, arra réá állott legyen, hogy a' *Palatina Bibliothékából* Romába vitetett 's ott azolta a' *Vaticanumi* gyűjtemények között tartatott minden kéziratokat és munkákat, a' mellyek 847 kötetekből állanak, a' *Heidelbergai* Univeritásnak yiszsa adja. —

„A' *Karlsruhe* városában lévő Cs. K. Követ Gróf *Trauttmansdorf*, ezt a' réánk és egész Németh Országra nézve ily kívánatos hírt ilyen hivatalszerént való irás ál-

tal adta tudtára a' külső dolgokra ügyelő *Badeni* Ministernek Báro *Hacke* urnak: — „Az alólirt jelentést vett a' maga fő Ministeriumától a' felől, hogy a' Romában lévő Cs. K. Követnek tudósításából örömmel láthatjuk, hogy Pápa ő Szentsége megparantsolta legyen, hogy a' *Heidelbergai* Univeritásnak, nem tsak azok a' régi *Palatina Bibliothékából* való 47 (38) kötetekből álló munkák, a' mellyek *Parisban* találtattak, hanem ezekkel egyetemben még azok az ugyan ezen *Bibliothékából* való 847 kötetek is, mellyek még most is a' *Vaticana Bibliothékában* vannak, adattassanak vissza: a' melly határozásra ő Szentsége, rés szerént annak ohajtása által, hogy ő Cs. K. Felségének valamivel kedveskedjék, rész szerént pedig az ő Felsége közbenjárására való különös tekintet által indittatott, 's a' melynek betse még az által is nagyobbittatik, hogy ő Szentsége úgy itél, hogy ezt a' már majd két Szazadoktel fogva a' *Vaticana Bibliothékával* összehajtatva lévő gyűjteményt, mint törvényesen szerzett tulajdonát, megtarthatta volna. —

„Midőn az alólirt azt a' maga Felséges Udvarától vett kedyes rendelést teljesíti, hogy a' külső dolgokra ügyelő *Badeni* Minister Báro *Hacke* Ur ő Excellentiáját ezen tudománybeli kintseknek az ő Cs. K. Felsége közbenjárása által végbevitetett visszaadattatása felől, melly által a' *Heidelbergai* fő iskola új fényességre teszen szert, tudósítja, egyszersmind szerentsejének tartja arra is kérni ő Excellentiáját, hogy nyilatkoztassa-ki, mitsoda intézeteket fog a' Nagy Hertzegi Ministérium ezen irásoknak és könyveknek Romából való elhozattatások végett tenni, minthogy a' Felséges Császári Udvar az ehez megkívántató mindeo intézeteknek végrehajtásában örömmel segítségül leszen. —

„Költ *Karlsruheben*, Febr. 7-dik napján, 1816-ban. —

„*Trauttmansdorf*.”

Ez a tudósítás, így folytatja szavait a *Heidelbergi* író, itt igen nagy örömet tárt. Nem lehet érzékenység nélkül vissza emlékeznünk arra az időre, a midőn Ferentz Császár ő Felsege, kinek Felseges közbenjárásának ezen tudománybéli kints' visszanyerését köszönhetjük, néhány hetekig közöttünk tartózkodott, 's az alatt minnyájunknak szívét egészen megnyerte. De buzgó háladatossággal szükség meg esmérnünk a Szent Atyának 's a Római Udvarnak is azt a észségét, a melly szerint egy ily nevezetes tudománybéli kintset, melly már különben is egészen elveszettnek 's elidegenítettettnak lenni tartatott, azonnal vissza adtak, 's a Német Nemzetnek és az Austriai Császárnak kívánóságát ily készséggel telyesítették. Udvari Tanácsos Professor *Wilhens* kevés napok alatt útnak indul Romá felé, hogy ezen kintset által vegye.

Spanyol Ország.

A' múlt kedden azt irtuk vala a *Madridi* levelekből, hogy *Cevallos* a' külső dolgokra ügyelő Spanyol Minister, most ötödikszor 's kétségkívül *utolszor lépett-ki a' ministerségből*. De nem telt-bé a' Spanyol tudósító jövendölése. Kétszer huszonegy óra múlva jónak találta *Ferdinandus* Királyötet a' ministeri hivatalba ismét vissza helyhezetni. Ő tehát már most hatodikszor lépett-fel erre a' magas poltzra. — Ebben az országban, így szoll a' Párisi *Gazette de France*, még nem értek az emberek ilyen hirtelen való változásokat. Ezt a' Monarkhiát régtől fogva nem kormányozta oly nagy elevenséggel bíró Fejedelem, mint ez a' mostani, a' ki minden végzéseit a' leg telyesebb fiatal erővel teszi. Ő Felsege, tulajdon maga szemével lát mindent; maga teszi minden végzéseit, 's maga vigyáz az országlásnak minden ágaira.

Mint hogy semmi határt nem esmérő hatalommal bír, erre nézve nem is szenvednek semmi rendelkezési semmi halasztódást. A' Király maga itél, maga parantsol, 's a' bétöltetődés minden parantsolatait nyomban követi. Innen meg lehet magyarázni, hogy miért következenek az udvarnál a' történetek ily nagy sebességgel egymásután. — Az Amérikában *Karthagénánál* folyó dolgokrol, mellyek felől már az *Anglus* újságok ily sokat irtak, a' *Madridi* újságok még semmit tudni nem láttatnak, vagy legalább azok felől semmit nem emlékeznek. Sőt jóval biztatják magokat, azt mondván, hogy ők reménlik, hogy a' *Morillo* seregei nem soká bé fognak *Karthagénába* menni.

L o m b a r d i a.

Majlándában fényes pompával innepelték e' hónap' 12-dikén az ő Cs. K. Felsege ditsősleges születése' napját. A' testőrző nemes sereg, 's a' Cs. K. Fő Lovász mester az alája tartozó tselédekkel, má-10 óra előtt; azután Feldmarschal Grór *Bellegarde* is, mint Vice-Király Helhtartófia, tselédjeitől körülvetetve 's méltóságához illő pompával, az Udvarba mentek, ahova az alatt minden Ministerek, Korona' Nagy Tisztjei, és egyéb fő személyek, összegyülekeztek, 's minnyáján a' Királyi palotába mentek, a' hol az ő Cs. K. Felsege számára az oszlopos szalában egy thronus vala felállittatva. Ő Felsege a' maga Udvarnokjaitól körül vétetettve 11 óraker ezen szalába megjelenvén, a' thronusba beülvén, 's Hertzeg *Metternich* ennek grádisai eleibe állván, jelentette, hogy ő Cs. Kir. Felsege a' *Vas Korona* Rendnek káptalani-gyűlését tartotta legyen, 's egyszersmind a' kineveztetett tagoknak 's a' Rend' tisztjeinek laistromát, a' Rend' Titoknokjának áltat adta, a' ki azt azonnal felolvas-

ván, legelőbb is Gróf Bellegarde, mint a' Rend' Cancellarius a' meghatározott hitet letévén, a' Rend' nagy czimerét az ő Felsege kezéből által vette, 's mindjárt azután az ő Felsege parantsolatját vévén a' Rend' Heroldjának tudtára adta, hogy a' szomszéd szobából a' több kinevezetteket, szöllitsa-ki. —

Ez megésvén, felolvasta előttök a' Titoknok a' Rend' Statutumait, a' Rend' Cancellarius pedig egy beszédet intézett hozzájuk, melynek meghalgatása után az első rangú Ritterek a' hitet letették; 's ő Cs. Kir. Felsegetől a' Rend' czimereit és a' megeléést elfogadták. Hasonlóképpen megsküdtek ezek után a' második és harmadik rangú Ritterek, 's czimereiket az ő Felsege kezéből ezek is által vettek. —

Eznek vége lévén szobáiba ment ő Felsege, a' honnét 12 órákor udvari fényes pompával, a' *Gotthard* kápolnája felé vette útjat. Előtte mentek rendre a' Cs. K. Fourirok, a' Cs. K. Edelknábok, 's a' Cs. K. Fő Lovázmester. Mingyárt ez után következtek a' K. Fő Hertzegek, 's ezek után maga ő Felsege; a' Fő Camarás úrtól, a' testörzök Kapitányától, 's a' Cs. K. Adjutánsoktól körülvetette, 's a' Császárné ő Felsege, és *Beatrix* K. Fő Hertzegasszony, ez a' maga fő Udvarimesterétől, Felseges Asszonyunk pedig a' maga fő Udvarimesterének Helytartójától kísértetvén. Azután következtek a' fő Udvarimesternék 's végezetre az Udvari palatás Dámák. — A' templomból, hasonló fényes pompával ment vissza a' Felseges sereg. Két órákor közönséges ebéd, 's a' mellett énekes muzsikálás volt az Udvarnál. Ugyan akkor a' Vice-Király' Helytartója F. Marschal Gróf *Bellegarde* az Udvariakat, a' Státus és kül-

ső dolgokra ügyelő Minister *Hertz Metternich* a' Követekeket 's egyéb fő rangú idegeneket, a' Majlándi Gubernátor Gróf *Saurau* a' Státus' fő tisztjeit, vendéglettek meg. —

Estve a' *della Scala* theátrumba mentek ő Felsegek, a' melly pompásan meg volt világosítottva, 's a' hol nagy örvendezéssel fogadtattak ő Felsegek. —

Azokon kívül, a' kik ezen örvendetes innep' alkalmatosságával a' Vas Korona' Rendje' tagjaivá nevezettek, még a' következő fő Méltóságokra is méltóztatott ő Cs. K. Felsege a' maga kegyelmességét kiterjeszteni: —

Cs. K. Fő Udvarimester *Hertzeg Trauttmansdorf*, a' Szent István Rendje brillantos —

Cs. K. Kamarás, Titkos Tanácsos 's Alsó Austria' Országos Marschalja Gróf *Dietrichstein* pedig a' *Leopold* Cs. Rendje' czimerével, tiszteltettek-meg.

Titkos Tanácsosokká nevezettek: Lovasság' Generáliste Bátor *Kienmayer*; F. M. Lajtnánt *Radivojevich*; F. M. Lajtnánt Gr. *Bubna*; Cs. K. Camerarius *Ducea di Serbelloni*; Cs. K. Camerarius 's a' Lombardiai-Velentzei Királyság Fő Lovázmestere Gróf *Borromeo*; ugyan ezen Királyság' fő Pohárnokmestere *Contarini Aloysius*; Cs. K. Camerarius Gróf *Castiglione Alphonsus*; a' Lombardiai testörzök nemes sereg' Kommandánsa Gróf *Litta Alhonsus*; a' Konstantinapolyi Cs. K. Internuntius Bátor *Stürmer*; a' Velencei Kormányozószerk Vice-Előülölője Gróf *Porzia*; 's a' Lombardiai Kormányozószerk Vice-Előülölője Gróf *Melero*. — (A' Vas Korona' Rendje' Vitézéről a' jövő kedden).

Febr. 21-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 367 3/4 forintot Váltónakában. Egy Császári aranyért 17 fl. 10 kr.